

Hjärta Smärta och Hall of Femmes

I år fyller designbyrån Hjärta Smärta 10 år och grundarna Angela Tillman Sperandio och Samira Bouabana kan se tillbaka på ett framgångsrikt, mångskiftande decennium. Deras samarbete inleddes redan sista året på Forsbergs, där de studerade grafisk design 1999–2001. Som gemensamt examensprojekt skapade de klottertapeter, där autentisk stockholmsgraffiti möter klassiska mönster. Och redan här finner vi något typiskt för Hjärta Smärta: experiment och tradition går hand i hand; projektet valdes för övrigt ut av Svensk Form till den återkommande utställningen Ung svensk form, som syftar till att lyfta fram unga formgivare och nyskapande formgivning.

Ett annat utmärkande drag hos duon är bredden; från bokstavsformer via grafiska identiteter till rumslig gestaltning.

Se här!

Örhängetypsnittet vann första pris i Kollas tävling 2004, innan det ställdes ut i USA. Just nu pågår arbetet med *Neon letters*, ett alfabet som byggs med hjälp av gamla neonskyltar. Elverkets (alltså Dramatens!) grafiska profil i samklang med namnet sticker ut. Flyglabbet – en del av Flygvapenmuseum i Linköping som vänder sig till barn och ungdomar – har fått en typografisk gestaltning kongenial med ämnesområdet. Och Hjärta Smärta har arbetat för fler museer: en årsbok åt Arkitektur-museet, utställningen *Industriland – när Sverige blev modernt* på Arbetets museum i Norrköping bär deras signum och nu senast Historiska museet, där Hjärta Smärta står för den grafiska identiteten i utställningen *Sveriges historia*. Visualiseringscenter C i Norrköping har fått ett skyltsystem designat av duon.

Illustrationsuppdragen har varit många, exempelvis stod Angela och Samira för Apotekets kampanjer under ett par år. Bokomslag har gjorts både åt Bang och Bonniers. Ett flertal konstkataloger har formgivits; katalogen för *Utvalt* belönades med ett silverägg och senaste *Kolla!* är en Hjärta Smärtaproduktion.

Men Angela och Samira intresserar sig inte enbart för form, de har även ett stort intresse för ord, bokstäver och text och har under senare tid mer och mer närmat sig bokformgivning och typografi. Sin mentor och lärare har de funnit i Leif Thollander (läs Leifs text om klassikerserier s. 3–31) och hans helhetssyn influerar dem starkt.

Hall of Femmes

Varför är det så svårt att finna kvinnliga förebilder? Vart tar alla begåvade, kreativa kvinnor vägen? Hjärta Smärta har inte några problem med att identifiera de manliga föregångarna, de har flitigt presenterats från studieåren och framåt. Men kvinnorna? Angela och Samira hade ett behov av kvinnliga förebilder, men var finna dem? Äldre kollegor konsulterades, men resultatet blev magert. Det enda raka var att själva leta reda på dem. Så föddes projektet som utvecklades till en skriftserie: *Hall of Femmes*, som syftar till att lyfta fram och presentera kvinnliga förebilder i bokform. Inledningsvis var inte en bokserie planerad, det var en tanke som växte fram allt efter som; boken som medium är oöverträffad och att presenteras i en bok är en betydelsefull manifestation som markerar tyngd och kraft.

Tidigt stod det klart att de inte skulle sammanställa en bok, nej, varje utvald kvinna får sin egen. I princip kan alltså skriftserien pågå hur länge som helst men i

nuläget är tre volymer utgivna och det finns material till ytterligare fem.

Formgivningen har en tydlig seriekaraktär och varje omslag pryds av ett slagfärdigt citat av den intervjuade kvinnan; formatet är högsvalt och behagligt. Med anledning av bokprojektet inleddes samarbetet med Oysterpress.

I första hand fann de förebilderna i USA och de sökte pengar hos Konstnärsnämnden för att finansiera studieresor till New York. Där intervjuade de, och i ett par fall filmade, inte mindre än nio grafiska formgivare.

Genom intervjuerna med enskilda individer tecknas en alternativ, kompletterande designhistoria. Samtal fördes om arbete och karriärmöjligheter, mentorskap och om hur det är att vara kvinna i designvärlden.

Ruth Ansel:

”Magpie aesthetic, shameless borrower, intuitive, and deceptively simple”

Först ut var volymen om Ruth Ansel. Ansel är i sjuttioårsåldern och har femtio års erfarenhet som art director. På sextioalet var hon art director för *Harper's Bazaar* tillsammans med Bea Feitler, på sjuttioalet för *The New York Times Magazine* och på åttiotalet hade hon samma befattning på *Vanity Fair*. Varje gång var hon första kvinna i denna position. Genom åren har hon arbetat med bland andra Marvin Israel, Diana Vreeland, Alexey Brodovitch, Richard Avedon och Annie Leibovitz. Många bilder med ikonstatus är skapade av Ansel. Hon satte sin prägel på de tidskrifter hon arbetade med och hon menar att ett kreativt samarbete mellan redaktör och AD är det som skapar ett kvalitetsmagasin. Själv lyfter hon fram samarbetet med redaktören Tina Brown

på *Vanity Fair*. Det var ett tufft och krävande samarbete, som fortsatte när Tina Brown övergick till *The New Yorker*. Ansel är fortfarande verksam, idag med företaget Ruth Ansel Design, och ägnar sig främst åt bokformgivning.

Intervjuerna återges enkelt rakt upp och ned och volymen är rikt illustrerad.

I december 2010 följde ytterligare två volymer: en om den nittiotvååriga fotografen och art directorn Lillian Bassman och en om Carin Goldberg, verksam som bokformgivare. Liksom intervjun med Ansel är även dessa sakliga och ackompanjerade av ett omfattande bildmaterial, vilket naturligtvis är det bästa sättet att förmedla deras verksamhet. I fallet Ruth Ansel har det redan givit resultat. Från att under senare år ha haft en relativt undanskymd roll är hon idag, återigen, efterfrågad, vilket delvis kan bero på att Hjärta Smärta lyft fram henne på nytt. Boken har väckt internationell uppmärksamhet.

Lillian Bassman:

”I’ve never not worked. I’m 93 years old and I’ve been working since I was 15”

Bassman (född 1917) inledde sin karriär på fyrtioalet som assistent åt Alexey Brodovitch, som var hennes lärare och mentor, på *Harper's Bazaar*. Därefter var hon under åren 1945–48 art director på *Junior Bazaar*, som var Harpers tidskrift för en yngre läsekrets; ett experimentellt modemagasin för tonåringar. Ofta får Brodovitch äran även för detta magasin, men det var främst Bassmans skapelse.

I slutet av fyrtioalet lärde hon sig fotografera och hennes bilder syntes ofta i *Harper's Bazaar*. På sjuttio-

talet var det dags för Bassman att gå vidare. Hon tröttnade på fotot och började nu utveckla egna konstprojekt.

De senaste åren har Bassman återupptäckts; hennes fotografier ställs ut och hennes arbeten studeras. Det är oneklig inspirerande och trösterikt att läsa om en kvinna över 90 som fortfarande utvecklas och betraktar omvärlden med nyfikenhet!

Carin Goldberg:

"Think. Look. Listen. Ask questions. Have fun. Assume nothing"

Carin Goldberg är född 1953 och är därmed den yngsta som intervjuas för *Hall of Femmes*. På sjuttioalet arbetade Goldberg som designer på CBS Television och CBS Records. Det var Goldberg som formgav Madonnas debutomslag. Hon såg Madonna, såg hennes armband, lade till fler – och skapade därmed en ikon. På åttiotalet startade Goldberg egen firma och ägnade de följande tjugo åren åt främst bokformgivning, flitigt anlitad av de stora amerikanska förlagen. Hon har skapat mängder av bokomslag genom åren och i intervjun berättar hon att det som väckt störst uppmärksamhet är hennes tolkning från 1986 av James Joyces *Ulysses*. Förläggaren ville ha något som liknade 1949 års utgåva så Goldberg gjorde en pastisch av en modernistisk typografiaffisch från tiden, vilket gjorde den formgivare som inspirerat henne rasande och en estetikdebatt utbröt inom designvärlden.

Nu tycker Goldberg att hon gjort tillräckligt många bokomslag och idag arbetar hon även med tidskriftsformgivning och olika designuppdrag. Som pedagog på School of Visual Arts bidrar Goldberg till att föra traditionen vidare.

Hjärta Smärta har med *Hall of Femmes* inlett ett banbrytande arbete. När Angela Tillman Sperandio och Samira Bouabana gick ut Forsbergs kände de inte till en enda kvinnlig designer. Tack vare att de med *Hall of Femmes* tagit på sig ett pedagogiskt uppdrag utgår jag ifrån att situationen på de grafiska skolorna är annorlunda idag. Nu är de själva kvinnliga förebilder och går in i rollen som lärare och mentorer för att föra arvet vidare.

Namnet Hjärta Smärta?

Angela berättar: "Namnet kommer sig av att vi var på skolresa i Japan sista terminen på Forsbergs. Vi ville träffa viktiga människor i branschen och hade hört att det var av stor vikt att ha ordentliga visitkort och att själva överlämnandet följde en viss ritual. Vi hittade på ett namn för att låtsas att vi var ett företag – Hjärta Smärta. Vi ville ha något som innehöll svenska bokstäver (prickarna över ä). Hjärta Smärta lät bra, lite too much, lite för känslösamt eller banalt. Kortet var lackröda och Hjärta Smärta var typat med ett 'body builder'-typsnitt. Vi tryckte upp tvåusen visitkort och satte titeln art directors under våra namn.

Vi träffade massor av folk i Tokyo, bland annat en högt uppsatt chef på MOMA. Han stirrade skeptiskt på våra visitkort och undrade: 'Varför står det art directors på korten, ni sa ju att ni var studenter?' Vi rodnade och sa: 'Men vi kommer att vara art directors. . . snart.' Ett par månader senare gick vi ut skolan och bestämde oss för att starta byrå ihop. Då hade vi redan färdigtryckta kort. Det är historien om Hjärta Smärta."

WOYZECK
EN TRAGEDI

ELVERKET DRAMATEN

Affisch Elverket Dramaten: *Woyzeck*;
Logotyp Elverket Dramaten;
Bokform Albert Bonniers Förlag;
Bokform Bang

[illegible]

Ein großstädtisches gemeindefreies
Munizipium mit ca. 11.000 Einwohnern
hat die "Mairie de Kandersteg" in der
Schweiz (Gemeindeverwaltung) in
den letzten Jahren umgebaut. Das ist
das Ergebnis der Arbeit.

42 *Journal of Management Education* 32(1)

Soundtrack
We are talking
 Chorus • Variations app with one
 Solid4group)
 Cynthesizers
 Chorus when present
Band
We are talking
 And Director
 Anna Torpe
 Graham Armstrong/Thomas
 Lukin/Wallstreet
Integral
 Pham/Dellapini
Feeling
We are talking
 Beyoncé
 Lee/Peter Gump
Producer
 Pia D'Amico with Erik Borge

Nonmetallic
Resins
Working Procedures
Engineering
Copolymerization
Adhesives
Resins
Resins
Air Blowers
Diss. Factors
Electrical Properties
Cross-Linking
Densities
Capacities

It's refreshing that we go at it, it's just changed in all these things—like, thermodynamics has gone, things are moving. It keeps all these particles at the same temperature. It's a good thing.

[illegible]

Graphic Design 43

Förpackningsdesign
och skyltmaterial

Guild
 Larry Brundage
 NK Kids
 Endicott
 Uppenberg
 Newlin & Kumpson
 West
 Larry Brundage
 Art Director
 Lina Uppenberg, Newlin
 Pina Maria Falk
 Guild, Kumpson
 Newlin Production, Lina U
 Uppenberg
 Newlin

The hair *Trichostema* has little to do with better soils. It is a small, full perennial, mostly white or bluish-green. It has a thick stem that is very hairy. It has long, narrow leaves.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd

Graphic Design 4

**skitbra
skitdålig
skitfint
skitfuttigt
skitiga
skitjobbigt
skitpretto
skitsnyggt**

Kolla! Grafisk Design & Illustration
Prisutdelning Hornstull Strand 27 april
Biljettköp kolla.se Kolla! arrangeras av Svenska Tecknare

Kolla! Grafisk Design & Illustration;
Tapet Fransk Iija

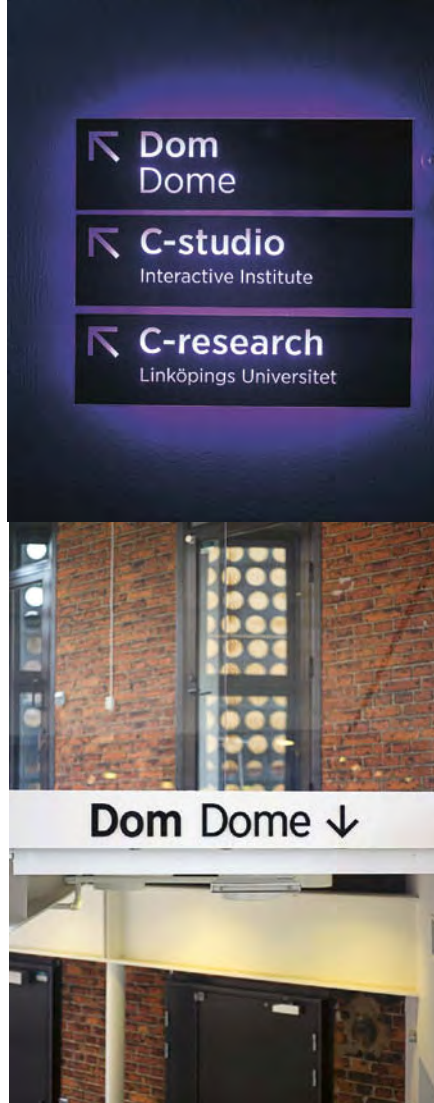
Örhängestypsnitt, Regular:
Historiska museet: Sveriges historia

1626
1625
1624
1623
1622
1621
1620
1619
1618
1617
1616
1615
1614
1613

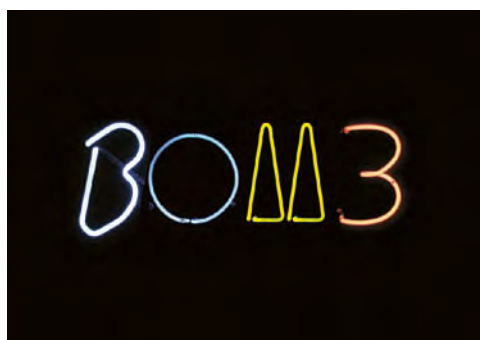

Historiska museet: Grafisk identitet för utställningen Sveriges historia

Visualiseringscenter C: Skyltsystem;
Neon letters

Arkitekturmuseet: Affischer;
Skriftserien Hall of Femmes:
Ruth Ansel

Harper's Bazaar, January 1985. The cover that got art director Marvin Israel fired because editor Henry White thought the model Dennis Huxtable looked too like Diana Vreeland, as well as looking like a man in drag.

about magazine design. I was a fine arts major. I had never heard of Alexey Brodovitch when I entered Bazaar. I think that everybody — every photographer, illustrator and graphic designer — had been inspired by Brodovitch, because his work was of a kind that transcends time. Once I found my own style it was up to me to continue to refine that vision. I was interested in the purity of white space and clean design. That, together with the vitality of using new photographers, was what really excited me the most. My objective was to make the photographs, illustrations, and typography appearing in any given issue become like the flesh on the bones of the magazine structure. I wanted the reader to experience a mosaic of images and type as they looked through each issue. Often I would throw in a visual surprise to break with tradition even if the tradition was one of my own making. Sometimes I did something visually taboos to shake things up. The Helmut Newton picture of a Tina Turner

Harper's Bazaar, February 1985. Steve McQueen, the first man to appear on the cover of a high fashion magazine. Art director: Ruth Ansel and her father. Both photos: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

dancer with her tongue stuck into a doll's mouth in Vanity Fair comes to mind, as does the surprising cover of Steve McQueen beaming out at you from the cover of a woman's fashion magazine.

Yes, the famous Steve McQueen cover, the first time a man was on the cover of a high fashion magazine!

The Steve McQueen cover of 1985 came about because the editor was often disenchanted with certain elements that we always seemed to ignore, for instance that we didn't show enough men in the magazine. That's how we decided on Steve McQueen. This cover became all the various exclamations of Avedon. It's an incredibly elegant photograph that has great sex appeal, drama and wit. It plays subject against type. If we had used Cary Grant it would've been less of a surprise. McQueen's face with his bad boy smile wearing a fun on the cover of a woman's high fashion magazine was a first.

Harper's Bazaar, March 1988. Art direction: Ruth Ansel and her father. Photo: Guy Bourdin.

Your covers for The New York Times Magazine are still talked about. What was your approach to making these covers?
I took some calculated risks. The pressure of the weekly design was relentless. The editor would have three articles in the week in potential cover stories. I had to assign all three articles in anticipation of the final choice, which was made on Thursday each week. It was a race to finish every Friday when we went to press. That meant I had to make a creative choice about where to put my energies: on the cover or inside the magazine. I chose the covers. The type design in those issues suffered — remember that there were no computers in the mid '70s. I wasn't proud of that. But, I felt it was where I could

have the most impact in the long run. There were 52 covers a year and it was my intention to make each one stand on its own. The element of visual surprise was part of the fun. I could call up Richard Avedon to contribute a silhouette of Jimmy Carter or Bill King to photograph the dancer Judith Jamison and ask them to make a cover overnight. It gave me great pleasure to know that these images were going to be seen from Montana to Mexico. The most controversial aspect, I assigned the series of Presidential candidates created by the English satirist Roger Law in the form of three-dimensional puppets. They were wicked and evocative. Jimmy Carter, Ronald Reagan, and George Wallace were not happy.

Model Joan Strington on the famous cover of Harper's Bazaar April 1985, with the magazine Art director: Ruth Ansel and her father. Photo: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

Page 14-15
Photo: Richard Avedon. Art style: Art director: Ruth Ansel and her father. Both photos: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

Left page: top right
Opening spread, the Gothic Beauty to the Rescue. Photo: Richard Avedon. Art style: Art director: Ruth Ansel and her father. Both photos: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

Right page: top right
Model: Joan Strington. Photo: Richard Avedon. Art style: Art director: Ruth Ansel and her father. Both photos: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

Right page: bottom
Model: Joan Strington. Photo: Richard Avedon. Art style: Art director: Ruth Ansel and her father. Both photos: Richard Avedon. © 2006 The Richard Avedon Foundation.

street fashion, rock and roll music and film. They chose photographs where work changed fashion photography forever. Furthermore, the graphic design of Ansel and her father set a new standard in magazine design, unapologetic take on Brodovitch's revolutionary designs from the 40's and 50's.

Ruth Ansel ended up in the magazine world by accident. She was born in the Bronx in the late 1930s. Her father was in the shoe repair business and her mother ran a small lingerie shop. From childhood Ruth took a great interest in art and movies. Along with her classmate Nina Canell, daughter of Lee Canell and Raeanne Sommersdorf, central figures in the New York art world, she spent a summer in East Hampton at age 18. There, she saw the artist William DeWanning paint his Woman series in the downstairs guest bedroom where he was living at the time. Jackson Pollock and Larry Rivers often came by for dinner. Together with the Cabell-Somerset family, Ruth went to see her first Balanchine ballet performance as well as Robert Rauschenberg and Picasso exhibitions. It was then her love for art took root. She graduated from Alfred University, earning a Bachelor of Fine Arts Degree majoring in ceramic design but soon realized her career opportunities were limited. After a brief marriage, she escaped to Europe to mend her heart and look for adventure. Her plan was to look for work in different countries and eventually end up in Rome. But after eight months of traveling she ran out of money and knew it was time to head home. She felt that, as a young woman, she was never taken seriously in her pursuit of a graphic design career.

Ruth shines on into the living room. The sun shines in through an open window. On the walls there are pictures we've seen in books like Richard Avedon's famous Andy Warhol Factory triptych and his portrait of Strington. Some are signed with personal notes to Ruth. Her white cat is standing on a desk that stretches along a wall. Every now and then, we hear a little spring announcing the girl's gift. Ruth asks us to sit down on the large couch, and adds that it's quite uncomfortable, so we should help ourselves to plush pillows to put behind our backs.

Large bookshelves hold yard upon yard of bookmarked books and magazines. We would love to browse through them all. One of the lower shelves carries all the magazine issues which she has never worked. They're collected in heavy bound volumes. She tells us that she has one copy of each magazine except for the Harper's Bazaar 1985 April issue — with the legend cover where model Joan Strington wears a large pink helmet and blinks with one eye if you tilt the magazine. She's got two copies of that issue, one with the writing tree and one without it.

Skriftserien Hall of Femmes:
Lillian Bassman

Skriptserien Hall of Femmes:
Carin Goldberg

